

MÈTRICA

LA FORMA DELS POEMES

ASSIGNATURA: **MÈTRICA**

PROFESSOR: Jordi Julià

HORARI DE CLASSE: DI-Dc, 10-11:30 (2n. Semestre)

1. OBJECTIUS

Aquest curs pretén ser el complement perfecte de l'assignatura *Teoria de la poesia*, encara que al llarg de les classes es realitzarà una reflexió autònoma a la desenvolupada per aquella matèria. L'objecte central de *Mètrica. La forma dels poemes* és, tal com indica el subtítol, una reflexió general sobre les formes concretes en què es manifesta la poesia. És per això que es creu convenient de portar a terme connexions amb l'àmbit dels altres gèneres literaris, així com de les altres arts, i partir de pressupòsits pròxims a la teoria de la literatura o a l'estètica. El propòsit final de l'assignatura no és pas que els alumnes arribin a saber delimitar el còmput sil·làbic de versos, sinó que es proposa uns objectius més ambiciosos: que se sigui capaç de descobrir el principi formal que estructura qualsevol poema, i que se sàpiga comentar —si s'escau— de quina manera la mètrica pot arribar a condicionar el contingut d'una peça poètica concreta.

2. TEMES

1. LA CONSTITUCIÓ DE L'OBRA D'ART.
2. SOBRE EL CONCEPTE DE FORMA.
3. LA MÈTRICA.
4. LES OPINIONS DELS POETES.
5. ELS COMENTARIS DELS CRÍTIQS.

3. LECTURES

El biaix especial que pren la reflexió general de l'assignatura fa que es suposin a l'alumne uns coneixements mètrics bàsics (que ha d'haver adquirit en cursar l'assignatura de primer cicle *Teoria de la Literatura I*). Si no fos així o es detectessin mancances de formació en el terreny de la mètrica es recomana que aquests problemes siguin solucionats immediatament mitjançant la consulta dels següents manuals o diccionaris mètrics. Pel que fa a la mètrica catalana es recomanen els següents manuals: els de Salvador Oliva, *Mètrica catalana* (Barcelona, Quaderns Crema,

1980) i *Introducció a la mètrica* (Barcelona, Quaderns Crema, 1986), i el de Josep Bargalló Valls (*Manual de mètrica i versificació catalanes* (Barcelona, Empúries, 1991). Quant a la mètrica espanyola, el manual més recomanable és el de Rudolf Baehr, *Manual de versificación española* (Madrid, Gredos, 1970). També cal tenir sempre presents dos útils diccionaris de mètrica: Jordi Parramón, *Diccionari de poètica* (Barcelona, Edicions 62, 1998) i José Domínguez Caparrós, *Diccionario de métrica española* (Madrid, Cátedra, 1999). Els textos que s'inclouen al *Dossier* de l'assignatura articularan les classes i això fa que es converteixin en lectura obligatòria i, per tant, susceptible d'aparèixer a l'examen final. Una bona manera d'emmarcar i complementar la reflexió que es realitzarà a classe és mitjançant la lectura de la segona part del llibre de Rafael Núñez Ramos, *La poesía* (Madrid, Síntesis, 1992), i del llibre de Pere Ballart, *El contorn del poema* (Barcelona, Quaderns Crema, 1998) (especialment els capítols III, «Del natural artifici», i VII, «Del misteri a la forma»).

4. AVALUACIÓ

La nota de l'assignatura es basarà en l'examen obligatori final, la qual podrà ser complementada mitjançant la participació voluntària en una exposició (individual o en grup) sobre l'obra poètica d'un autor o autora (la qual haurà de ser consensuada amb el professor). També hi ha la possibilitat de realitzar un treball opcional sobre el caràcter formal de l'obra d'algun poeta o poetessa, que sortirà del mutu acord entre professor i alumne. A l'hora de perfilar la nota final, es tindran en compte la participació regular de l'estudiant en les pràctiques, que consistiran en la realització periòdica d'exercicis per escrit o a classe sobre algun dels aspectes que plantegen els textos inclosos al *Dossier*.

5. BIBLIOGRAFIA MÍNIMA

ARISTÒTIL

[1985], *Retòrica. Poètica* (A. Blecua ed.), Barcelona, Laia, 1985.

W. H. AUDEN

[1963], *La mano del teñidor*, Barcelona, Barral Editores, 1974.

Lumobír DOLEZEL

[1990], *Historia breve de la poética*, Madrid, Síntesis, 1997.

José DOMÍNGUEZ CAPARRÓS

[1988], *Métrica y poética*, Madrid, UNED, 1988.

Umberto Eco

[1962], *Obra abierta*, Barcelona, Ariel, 1979.

[1985], *Dels miralls i altres assaigs*, Barcelona, Destino, 1987.

Gabriel FERRATER

[1981], «Sobre mètrica» (1971) dins *Sobre el llenguatge*, Barcelona, Quaderns Crema, 1981; pp. 77-86.

[1987], *Foix i el seu temps*, Barcelona, Quaderns Crema, 1987.

Ricardo GULLÓN

[1986], *Una poética para Antonio Machado*, Madrid, Espasa-Calpe, 1986.

Jordi JULIÀ

[1998], «Formar les paraules» dins *Al marge dels versos. Estudis sobre la forma i la percepció poètiques*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1998.

Luigi PAREYSON

[1954], *Estetica. Teoria della formatività*, Florència, Sansoni, 1974.

[1966], *Conversaciones de estética*, Madrid, Visor, 1987.

Barbara H. SMITH

[1968], *Poetic Closure. A Study of How Poems End*. Chicago, The Univ. Of Chicago Press, 1968.

Wladislaw TATARKIEWICZ

[1980], *Historia de seis ideas*, Madrid, Tecnos, 1996.

Tvestan TODOROV (ed.)

[1965], *Théorie de la littérature*, Paris, Seuil. 1965.

Paul VALÉRY

[1957], *Teoría poética y estética*, Madrid, Visor, 1990.